

VEREENIGING
VOOR PENNINGKUNST
TE AMSTERDAM

R

ZESTIENDE
JAARVERSLAG

1 9 4 1

BESTUUR

C. G. VATTIER KRAANE, Voorzitter
Dr. M. A. EVELEIN, Secr.-Penningmeester
P. J. GERKE
H. HOTKE
Mr. J. F. VAN ROYEN
Jhr. Ir. A. C. VON WEILER

} Leden

PENNINGRAAD

Dr. M. A. EVELEIN
Mr. J. F. VAN ROYEN
Jhr. Ir. A. C. VON WEILER

SECRETARIAAT

v. Weede v. Dijkveldstraat 36 - 's-Gravenhage
Gironummer der Vereeniging 96820

UITTREKSEL UIT DE STATUTEN

De Statuten vermelden als doel der Vereeniging de bevordering der Penningkunst, zoowel met het oog op de geschiedkundige beteekenis, als op de kunstwaarde van den Penning.

- a. Begunstigers, die de Vereeniging steunen met een jaarlijksche bijdrage van *f* 100.—of een gift ineens van *f* 1000.—.
- b. Donateurs, die de Vereeniging steunen met een jaarlijksche bijdrage van minstens *f* 25.— of een gift ineens van *f* 250.—.
- c. Buitengewone leden, die een jaarlijksche bijdrage of een gift ineens geven, welke bijdragen bij Huishoudelijk Reglement worden vastgesteld.
- d. Eereleden, die wegens hun verdiensten voor de penningkunst of de vereeniging door de algemeene vergadering als zoodanig zijn benoemd.
- e. Gewone leden, die een minimum contributie per jaar betalen van *f* 5.— (voor het buitenland *f* 6.—).

Jaarlijks worden minstens twee penningen in opdracht van de Vereeniging geslagen.

Van deze penningen ontvangen: de begunstigers één exemplaar in zilver en één in brons; de donateurs één in zilver; de andere leden één in brons.

Deze penningen worden niet in den handel gebracht.

De in vorige jaren verschenen penningen kunnen nieuwe leden bekomen tegen *f* 2.50 per stuk voor een bronzen en *f* 10.— voor een zilveren exemplaar.

Van de Jaarverslagen II, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII en XIV zijn nog exemplaren in voorraad, verkrijgbaar uitsluitend voor de leden, à *f* 0.50 per Verslag.

Nieuwe leden, die alle reeds verschenen penningen koopen, ontvangen gratis exemplaren van de jaarverslagen voor zoover nog aanwezig.

Elk lid, dat vijf nieuwe leden aanbrengt, ontvangt als blijk van erkentelijkheid een afslag in zilver van één der door de Vereeniging uitgegeven penningen (naar keuze).

JAARVERSLAG VAN DE VEREENIGING VOOR PENNINGKUNST OVER 1941

In het vorige jaarverslag deelden wij reeds mede, dat in 1941 slechts één penning zou worden geslagen. De redenen, welke daartoe aanleiding gaven, behoeven wij hier niet te herhalen, te zeer getroffen als wij zijn door wat sindsdien ons Indië overkomen is. Als gevolg van de tijdsomstandigheden doet papierschaarschte thans ook het jaarverslag beknopter en in eenvoudiger uitvoering verschijnen, dan vroeger het geval was, terwijl aan de afbeeldingen, bij gebreke van kunstdrukpapier, geen hooge eischen konden worden gesteld. Wij vertrouwen

Penning 1941

1e Penning 1928
vervaardigd door wijlen Prof. HUIB LUNS

niettemin, dat de leden met deze noodzaak rekening willen houden, en door lid te blijven het bestuur zullen steunen, om de vereeniging door deze moeilijke tijden heen te helpen.

De penning 1941 (zie plaat I) is geslagen op de 250-jarige herdenking van het overlijden van Cornelis Tromp. De voorzijde van den penning vertoont het portret van den zeeheld, naar de gravure van J. van Munnikhuysen van de schilderij van D. van Plasse. Het randschrift luidt: Cornelis Tromp, Admiraal van Hollandt en West Friesland MDCXXIX - MDCXCI. Op de keerzijde is het wapen van Cornelis Tromp afgebeeld met zijn kernachtige wapenspreuk: Fortes creantur fortibus — de sterken en dapperen worden uit dapperen en sterken geboren. De sprekende penning is geslagen naar het modelé van den beeldhouwer A. Termote te Voorburg.

De jaarvergadering werd den 12den Juni te 's-Gravenhage in Pulchri Studio gehouden onder leiding van den voorzitter, den heer C. G. Vattier Kraane. Tot groote voldoening van het bestuur waren ook eenige leden aanwezig, die gehoor hadden gegeven aan den oproep in het vorige jaarverslag tot het bijwonen der jaarvergaderingen door de leden zelf. In het bestuur en in den penningraad hadden de volgende mutaties en herbenoemingen plaats. Als bestuurslid en tevens als lid van den penningraad bedankte Mr. A. Staring. In zijn plaats werd in het bestuur gekozen de heer P. J. Gerke te Amsterdam, en in den penningraad Dr. M. A. Evelein, die reeds als plaatsvervangend lid daarin zitting had. De heer C. G. Vattier Kraane en Dr. M. A. Evelein, als bestuursleden beiden aan de beurt van aftreden, werden met algemeene stemmen tot voorzitter en secretaris herkozen. In de vacature, ontstaan door het bedanken van den heer A. O. van Kerkwijk op het eind van 1940, werd geen nieuw bestuurslid benoemd, daar tot aan zijn bedanken het bestuur reeds op één lid meer dan het minimum aantal was gekomen, dat door de Statuten is voorgeschreven.

Tot leden der kascommissie werden gekozen de heeren Dr. Abr. Mey te 's-Gravenhage en Dr. A. J. Bemolt van Loghum Slaterus te Amsterdam, die de hierbij afgedrukte rekening en verantwoording hebben nagezien.

Ter besparing van portiekosten werd besloten de oude lidmaatschapkaarten, welke tevens lienden als bewijs van betaling der contributie, te doen vervangen door algemeen gestelde briefkaarten, welke als drukwerk aan de leden zouden kunnen worden toegezonden.

Ter rectificatie van het jaarverslag 1940 diene hier te worden vermeld, dat bij de prijsvraag in 1940 uitgeschreven door de „Vereeniging ter bevordering van de belangen des boekhandels” niet de op Pl. III, sub 2, afgebeelde penning den tweeden prijs verkreeg, doch die sub 3, welke de penning is van Mevr. W. Loeff-van Someren Gréve. De kunstzinnige lezer zal deze vergissing wel aanstonds vermoed hebben.

Op 1 Januari 1942 bedroeg het aantal leden in Nederland 208 tegenover 220 op 1 Januari 1941. Door overlijden verloor de vereeniging 4 leden, door bedanken 16, terwijl 2 leden, vertrokken naar het buitenland met onbekende bestemming, als lid werden afgeschreven. Daartegenover traden tot de vereeniging 11 nieuwe leden toe. Over het aantal onzer Indische leden en dat der buitenlandsche, welke tot het uitbreken van den oorlog respectievelijk 83 en 11 bedroegen, zijn uiteraard geen nadere gegevens te vermelden. Wij willen hopen in een volgend jaarverslag daartoe in staat te kunnen zijn.

Verheugend is het, dat in dezen tijd 11 nieuwe leden toetraden. Het bewijst, dat ook in deze tijdsomstandigheden de moderne penningkunst nog belangstelling heeft. Moge het voor de leden een aansporing zijn ook in eigen kring nieuwe leden te verwerven.

REKENING EN VERANTWOORDING

ONTVANGSTEN			
Saldo 1 Januari 1941	f		235 7
Contributies 1941	"		1.120 9
Achterstallige contributies	"		65
Vooruitbetaalde contributies	"		40
Verkoop nabestelde penningen	"		164
Verkoop Jaarverslag 1934	"		0 7
Schenking kosten Jaarverslag 1940	"		295 2
Teruggestort door Kon. Begeer voor 4 nabestelde penningen	"		10
		f	1.931 6

OVERZICHT DEBIT

DEBET			
1 Jan. 1941	Saldo Nutsspaarbank	f	598 7
31 Dec. 1941	Rente Nutsspaarbank 1941	"	13 4
		f	612 1

VAN DEN PENNINGMEESTER OVER 1941

UITGAVEN			
	Honorarium Kunstenaar 1e Penning 1941	f	300 —
	Inrichtingskosten en afslagen 2e penning 1940	"	492 79
	" " 1e " 1941	"	445 80
	67 Nabestelde penningen	"	75 20
	Cliché's	"	60 16
	Drukkosten Jaarverslag 1940	"	197 47
	Drukwerk en verpakking	"	51 85
	Porti	"	110 04
	Algemeene Onkosten	"	15 88
	Teruggestort wegens dubbel betaalde contributie	"	5 15
	Aan Kon. Begeer voor 4 nabestelde penningen	"	10 —
	Saldo 31 December 1941		
	Saldo Holland (31/12 '41)	f	142.90
	" Indië (20/ 6 '40)	"	23.38
		"	166 28
		f	1.931 62

KAPITAALSREKENING

CREDIT			
31 Dec. 1941	Saldo Nutsspaarbank	f	612 15
		f	612 15

s-GRAVENHAGE, 31 December 1941.

De Secretaris-Penningmeester,
M. A. EVELEIN.

PROFESSOR HUIB LUNS

IN MEMORIAM

Op 24 Februari 1942 overleed te Amsterdam, op den leeftijd van 60 jaar, Prof. Huib Luns, kunstenaar van veelzijdige begaafdheid, docent en spreker van uitzonderlijk formaat en daarnaast een hoogstaand mensch met een gouden hart. Hoe zelden komt het voor, dat al deze talenten in één mensch vereenigd zijn; is het te verwonderen, dat talloos velen zijn heengaan diep betreuren?

Zijn groote belezenheid, zijn breede kijk op de geschiedenis der beeldende kunsten gepaard aan een enorme werkkraft en een sterk geheugen komen onder meer tot uiting in de talrijke boeken en tijdschrift-artikelen, die van zijn hand zijn verschenen. Voor de Vereeniging voor Penningkunst schreef hij in het Jaarverslag 1937 een bijdrage, getiteld: „Bij het 5e Eeuwfeest van de medaille 1438—1938”.

Hubert Marie Luns werd op 6 Juni 1881 te Parijs geboren. Zijn schooltijd bracht hij in ons land te Amsterdam door, waar hij, na de H.B.S. te hebben doorloopen, de Rijksnormaalschool voor Teekenleeraren bezocht, de school waarvan hij later als Directeur zou optreden.

Voor de voltooiing van zijn opleiding was hij wederom te Parijs.

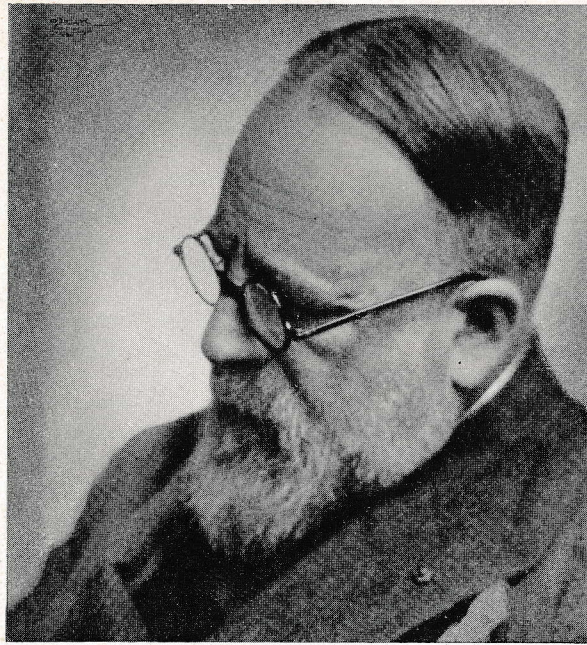
Van 1908 tot 1918 was Huib Luns hoofdleraar aan de Academie van Beeldende Kunsten en Technische Wetenschappen te Rotterdam, daarna tot 1923 Directeur van het Rijksinstituut voor Teekenleeraren te Amsterdam, terwijl hij in 1931 werd benoemd tot Hoogleraar in het handteekenen en de geschiedenis der schilder- en beeldhouwkunst aan de Technische Hoogeschool te Delft als opvolger van Professor A. F. Gips.

Hoe goed herinneren wij ons zijn inaugurale rede bij de ambtsaanvaarding te Delft, waarvoor hij tot titel had gekozen: „De verovering van den eenvoud, het karakter en de ontwikkeling van de architectuur in het werk van Rembrandt”. De aula was te klein om alle belangstellenden te bevatten en de indruk, dien deze rede op de studenten maakte, had tot gevolg, dat gedurende de tien jaren van zijn werkzaamheid te Delft zijn collegezaal steeds volbezet was.

Ontelbaar vele lezingen heeft hij in het geheele land over de meest uiteenlopende onderwerpen, de kunst betreffende, gehouden, en steeds ging zijn roep hem vooruit en trok hij volle zalen. Zijn luimige voordracht, vrij van eenig academisch accent, naast een volmaakte beheersching der stof, maakten deze voordrachten tot hoogtepunten der winter-programma's. Als medailleur heeft Huib Luns zijn eersten penning vervaardigd in 1918 op het 6e Eeuwfeest der „Illustre Lieve Vrouwe Broederschap” te 's Hertogenbosch, welke penning tot 1938 door 26 andere werd gevolgd. Hierachter volgt een opsomming van alle door hem vervaardigde penningen, waarbij o.m. de penning op Koning Willem I, welken hij voor de Vereeniging voor Penningkunst in 1928 maakte, terwijl enkele van zijn fraaiste werken naast zijn portret zijn afgebeeld.

De Nederlandsche Penningkunst verliest in hem een enthousiasten en knappen beoefenaar, terwijl de nameloos velen in den lande, die hij met zijn kunst heeft gediend, hem in eerbied zullen blijven gedenken.

VON WEILER.

1

3

2

DOOR HUIB LUNS ONTWERPEN PENNINGEN:

1918	6e Eeuwfeest O.L.Vr. Broederschap (afb. 1 plaat 2)	1929	Concordaat met Italië
1919	Mr. A. E. J. Baron van Voorst tot Voorst	1929	Dr. Ir. H. Wortman
1921	57e Lustrum Utr. Hoogeschool	1929	Dom Robertus de Kerckhove (afb. 3 plaat 2)
1921	Eerepenning stad 's-Hertogenbosch	1930	50 Jaar Ned. Ver. van Teekenonderwijs
1926	Dr. A. Pit bij zijn aftreden (afb. 2 plaat 2)	1930	50-Jarig huwelijk S. P. van Eeghen en Jkvr. O. C. A. van Loon
1926	Mvr. H. Luns—Louvrier	1930	St. Augustinus vóór 1500 jaar overleden
1927	Plaquette Friesche Mij. van Landbouw	1930	Ned. Ver. v. Docenten in E.H.B.O. R'dam
1928	25-Jarige herdenking overlijden Dr. Schaapman	1931	Kamer v. Koophandel 's-Hertogenbosch
1928	Eeuwfeest Fa. C. J. van Houten en Zn. Weesp	1932	Penning openluchtspel „Scientia Lumen Pacis”
1928	Koning Willem I (Ver. v. Penningkunst) (zie plaat 1)	1932	3e Eeuwfeest Stichting Athenaeum Illustré
1928	Prof. Dr. A. H. M. J. van Rooy	1933	Eerepenning Initiatief Comité Amsterdam
1928	Lector Romano Nob. Guarnieri	1934	Gedenkenning Roosmalen Nepveu
1929	Ontwerp voor een nieuwen Gulden	1934	Penning 3 dochters W. A. v. Leer
		1938	„Der Vaderen Erf”

J. C. WIENECKE

1872 · 24 MAART · 1942

Op 24 Maart 1872 werd uit Nederlandsche ouders te Heiligenstadt de medailleur Johannes Cornelis Wienecke geboren, die reeds als jongen zich het liefst bezig hield met allerlei snijwerk, zoodat het geen wonder was, dat de beeldhouwkunst hem bijzonder aantrok en hij naar de Quellinus School te Amsterdam toog om zich daarin onder Bart van Hove te bekwamen, en zijn opleiding daarna te gaan voltooien aan de Akademie voor Beeldende Kunsten te Antwerpen, de Ecole des Beaux Arts te Brussel onder van der Stappen, en aan de Academie Julian en de Ecole des Beaux Arts te Parijs.

In 1898 werd hij bekroond voor zijn ontwerp der door de burgerij van Amsterdam bij de inhuldiging aangeboden plakket, wat de aandacht op hem vestigde toen 's Rijks Munt geen kans zag stempels te maken voor de nieuwe munten, waarvan het ontwerp wel zeer fraai was, en aan een hoogst bekwamen beeldhouwer was opgedragen, die echter met de munttechniek niet bekend was. Na zich in opdracht van de regeering 10 maanden aan de Munt te Parijs te hebben bekwaamd, werd hij 1 Juli 1900 tot 2den en 1 October 1905 tot 1sten stempelsnijder aan 's Rijks Munt benoemd. In 1920 volgde zijn eervol ontslag.

Zijn eerste muntopdracht was voor hem een groote deceptie, welke aan andere oorzaken dan aan zijn kunnen te wijten viel. Wienecke nam echter schitterend revanche met het fraaie portret op de laatste rijksdaalders, guldens en pasmunt.

Als medailleur behaalde hij des te meer lauweren. Zijn portretpenningen munten uit doordat het geen relieffoto's zijn, maar ons echt levende personen te zien geven; zoo onder vele de beide Sietske's: zijn 65-jarige moeder en zijn 15-jarige dochter, Koningin Emma, de 80-jarige Jozef Israëls, Anth. Begeer en de prachtige groote plakket met het borstbeeld van Dr. Abr. Kuyper.

Doch zeker het meeste voelen wij ons aangetrokken door de vaak geniale compositie zijner overige penningen. Hoe vol beweging is het beeld van de Rotterdamsche haven (1910)! In 1913, bij het eeuwfeest onzer onafhankelijkheid, laat hij ons een man zien, die den Hol-

landschen tuin van onkruid heeft gezuiverd, den grenspaal met den Franschen adelaar heeft omgeworpen en als eerste werk een oranjeboom plant. In 1911 gaf hij de aardige plakketjes „het Geld" en „het Smelthuis" en den prijspenning van het Blaauwhoedenveem met de oude Waag op den Dam en het typische kijkje in een pakhuis. In 1913 en 1914 treffen wij wel zéér mooie specimina van Wienecke's werk aan. Allereerst zijn penning bij het 50-jarig bestaan der Ned. Ind. Spoorwegen, op welken hij vóór op een rijk met palmtakken, Indische bloemen en vruchten getooide lokomotief de oogstgodin plaatste. Dezelfde godin vinden wij ook als vrijstaande figuur voor een met lotusbloemen en het makaramotief versierden troon, omgeven door bloeiend suikerriet op den penning van het Alg. Syndikaat van Suikerfabrikanten op Java. Verder zijn penning van de koloniale tentoonstelling te Semarang, met de in een tempelpoort neergehurkte bruid uit de Vorstenlanden en de mooie omlijsting der Kz. met hindoe-ornamenten, een penning van fijne medailleerkunst. Daartegenover, welk een kracht gaat er niet uit van den penning op het 75-jarig bestaan der H.I.J.S.M., een stoere man een rail torsend, die de wapens verbindt van de provinciën, door welke hare lijnen loopen. Even karakteristiek is zijn penning op de N.O.T. (1919) met zijn gewapende forten en het Nederlandsche schip, dat wordt doorgelaten. Ook zijn randversieringen munten uit door sierlijkheid en aardige vondsten. Hoe fraai omlijst hij den penning voor de Brandwaarborgmij. „Holland" te Dordrecht met twee vuursalamanders, welke starten in lauwer-takken verlopen (ook in anderen vorm toegepast op dien voor de Haarlemsche Brandverzekeringmij.), en den penning der Ned. Heidemaatschappij met eike- en dennetakken, korenaren, visschen, waterplanten en bloeiende heide.

Moeilijkheden schrikken den kunstenaar niet af, het is alsof ze voor hem niet bestaan! Als hij een penning moet maken voor de firma Wessanen en Laan te Wormerveer met aan de kz. de namen der elkaar 1½ eeuw opgevolgd hebbende directeuren, dan zou men denken, dat daarvan nooit iets goeds te maken ware — men zie de 19e eeuwse penningen met kzn. vol lettertjes. Maar Wienecke zet ze in een kwadraat, welks hoeken den penningrand raken en plaatst dit groote vlak tegen een zéér zwaren eikestam, welks takken en bladeren de verdere ruimte vullen en er ontstaat een werkelijk mooi geheel.

Deze penningen werden geslagen in de ateliers der Kon. Begeer of aan 's Rijks Munt, nadien werkte Wienecke hoofdzakelijk voor Gerritsen en van Kempen te Zeist.

Moge Wienecke nog menig jaar worden geschonken met scheppingsdrang en -kracht; wij weten, dat hij nog steeds vol ijver aan zijn opdrachten werkt; mogen zij hem nog vaak worden gegeven!

Maart 1942.

W. K. F. ZWIERZINA.